

ACC. N:R M. 15274: 1-11.

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Ingemar Jonsson, Lund*
Härad: *Torna* Berättare: *Otto Heldkvist, Lund*
Socken: *Blentarp ö. Lunds* Berättarens yrke: *smedmästare*
m. fl. s. n stad
Uppteckningsår: *1960* Född år *1887* i *Blentarp*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Smeden. s. 1-11.

LUF 111

ACC. N:R M. 15274:1.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Jag är född 1882 i
Åkerbyns socken där min far var smed.
Han drev ett litet järnverk på 20 tunn-
land vid sidan av smidesverks verksamheten.
Det var tillräckligt stort att jag skulle
bli smed. Men som pojke var jag
med i smedjan men efter skolgångens
slut började jag på allvar som lärling.
Det var att dra bälgen, släppa gasen
fyren och hjälpa till med en del
små nycklar. Andra året fick man
börja gånge, fäsa och bera med en
handdriven brennaskin. Man kunde
även få hjälpa till vid skarvingen
av hästar. Tredje året som lärling
fick man arbeta mera själständigt
och utföra en del mindre smides-
arbeten. Lärlingslönen var 3 öre.

Tän hade som regel 4 anställda
i anordjan, 2 gäster och två lärjungar.
Vi bodde alla i en gästhammar.
Jag läg där också, eftersom jag skulle
gå igenom samma månad som de
andra. Lärjungarna brukade ha 30 kronor
första året. Andra året fick man som
regel 10 kronor mer. Det bodde vi
helt enkelt, man var. Tredje året
höjdes lönen ytterligare. Lärjungarna
hade dessutom mat och loji samt
för tvätt. Fram till 1900-talet blev
det mera bestående löner för lärjungarna
man skulle då ha 30 kronor första
40 kronor andra och 60 kronor tredje
året. Lärjungarna brukade få berka
gästernas skå och skulle ha tvätt-
saker bland när gästerna kom.

ACC. N:R M. 15274:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

3.

Arbetsdagen började vid 6 på morgonen
Mycket tårning, en skulle stå upp
och tårnare, var de andra för att
gå upp till i smedjan och vara
färdig när de andra kom. Märker
skulle vänta i en. Arbete slutade 7
på kvällen. Den lördagens slutade
vi vid 5-tiden. Efter arbetets slut på
lördagen skulle karpornas gå
upp och mygga i smedjan det var
för mycket roa med. Det var inte
vänligt med fildagar på den tiden
Man kunde få full för att gå till
marknader i Sjöbo. När man
arbetat som tårnare, i 3 år fick man
beta på de arbeten som färdig i
en smedja på landet.
När jag var tårnare

var det vanligt med vandrande gäster.
Det kom ofta rådana och bad om
arbete. En del var drukkiga smeder och
fick arbete medan andra mest gick
 omkring och tiggde. De kom oftast en
 och en och gick nog bestämda
 turer. På hösten och vintern kunde
 de stanna och arbeta på samma
 ställe under en lång tid men när
 vintern och snön kom då ville de ut
 igen. Far var mycket försiktig med
 att anställa rådana gäster eftersom
 de ofta hade lös. De hade rättshög.
 Dina gäster utgjorde att vandra
 omkring i början av 1900-talet.

Far reparerade land-
brukets redskap nämligen hävar, plöjar och
blöjar. Han beredde vagnar och skodde

härskar. Om en kunde ville ha en
vagn gick han till smiden och
beställde och denne i sin tur beställde
hväskel av en vagnmakare. Det
fanns 3 vagnmakare i Alsteråra på
den tiden. Det var både last- och äm-
vagnar vi bestod. Vi gjorde allt smide
till vagnarna h.o.m. axlar och fjäderar.
Det gick åt många vagnar på den
tiden. Det var det vanliga förskaffnings-
medlet när man skulle till kyrkan
eller till skolan. Därför kunde man
i att ha finast vagn, hästar och redan.
Far hade också mycket
horseslagning. Det var, skulle man
kunna säga, hans specialitet. Det var
en del vagnmakare som arbetade
här en del gällde att ha en häst

som hade nägen defekt. Far använde till
 en båjan både sker och säm, men
 övergick snart till att köpa färdige
 från Åhrarp. Kom det nägen häst
 som behövde sjukberäk, använde vi
 själva sker. Bänderna kom med
 ridna hästar till smedjan. Far hade
 en del gods att använda åt l. e. Söderberg,
 Skoghult, Seden och Bätlinge och när
 de ville ha hästar skodde han de
 ofta och tråkade far, som då gick
 på med sig vohly, och en liten
 fältkänja. När man skodde en häst
 var man först rädd de gamla
 sker med en län, därpå verkade
 man havarna och gjorde den jämne
 med en hovhinge och en blubba,
 så utlades sker och spikades, nämnen

häftades och ritades och slutligen pricksades
hören med en sax. I normala fall
räknade man med att det höj en
halvtimmerna att sko en häst. 1:75
kostade det och 60 öre för en anläggning.
När jag råkade gången skodde kostade
det 14 kronor men i dagens läge går
fyra nya, räknade man på 20 kronor.
Jag arbetade som
gesäll hemma hos far ett tag och när
jag var 20 år gjorde jag värmplikt
som arbetstid i Kirshandlad. Därifrån
sökte jag nytt arbete och följade då
på Sandby mekaniska verkstad. Mitt
första hemkör hade jag med mig
jag fick arbeta där där tillverkade vi
maskiner t. ex. höskor och halvmässor
Det var stora höskor som drog av

ACC. N:R M. 15274:8.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

8

Behandlat. I Landby hade vi mycket vapen-
område eller husebygd. Där stannade jag
i ett år. 1911 började jag på redskaps-
verksamheten i Åhrarp. Där arbetade vi
bara med reparationer av maskiner
1912 gick jag på husebygdsskolan i Åhrarp.
Kurserna var 3 månader långa och
kostade i vanliga fall 275 kronor. Jag
var frikostig och behövde därför inte
betala någon kurs. Jag hade blivit
antagen som frikostig efter rekommenda-
tioner av en veterinär därhemma.
Vi var 22 stycken på kursen varav
halften var militärer. Från Åhrarp
åker vänder jag hem till Åkerby och
använder mig av järnvägen av för. Jag har
att jag betalande ett par hundra
kronor i arrende. Efter ett år höjde

ACC. N:R M. 15274:9.

Jag emellanåt en egen smedje i
Lackalänjan. Det var landbruksmedel,
reparationer av maskiner och redskap,
vapenberedning och kavaleri jag hade
där. 1917 flyttade jag till Lund och
övertog en smedja i en smed
Ljöhöden på Östra Märkergatan 10. 1922
köpte jag en fastighet på Östra Märker-
gatan 7 och byggde där en smedje.
Det var på samma plats som jag
nu bor och arbetar. De första åren
ägnade jag mig åt härbeslag, vapen-
och byggnadsmedel. Jag hade två
härskare anställda och de hade
fullt upp med arbete året om. På
den tiden fanns det många äkare
här i Lund. Jag minns en som
hette Stammen som hade 22 par hästar

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

9.

ACC. N:R M. 15274:10.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

16

Vi hade mycket skaning till omkring
1955 då det började minskas. Då började
bilarna komma. Jag hade också en
hel del vapenbeslag, av både äk-
och lastvapen. Men i och med att
bilarna kom gick det åt färre och
färre vapen. och då blev det mest
byggsmide t.ex. balkarg- och
haffträcken. På senare år har jag
gjort en del smide efter ritningar.
Jag var med om att
bildade medmäntar föreningen här i
Lund. Det var 1916 som vi samlade
många stycken på Åhu Hans
restaurang. Det vi ville ha fram var
en helhets greier. Många smider
gjorde för arbeten billigt för att få
kunden. och ofta var med dem som

ACC. N:R M. 15274: 11.

Lund och haft sinsemellan det var
den hängliga svenske avundsjukan
Vi hade varit att få med alla medel
i försörjning. Vi cyklade och bilade
enkelt på söndagarna för att växa
medelna. Summa är medelna
i Lundaområdet 100-procentigt anslutna

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

11.